T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/521
KARAR NO : 2023/612
KARAR TR : 16/10/2023

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : D.O
Davalı : Kars Valiliği
Vekili : Av. B.R.T

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Kars Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 29/03/2023 tarihli ve 60365810 sayılı kararı ile, denetimekiplerince 17/03/2023 tarihinde yapılan denetimlerde, davacı tarafından işletilenG.C isimli işletmede,4733 sayılıKanun'un 8. maddesinin beşinci fikrasının (ı) bendi hükümlerine aykırı hareket edildiğinin tespit edildiğinden bahisle 52.827 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Kars Sulh Ceza Hâkimliği 04/04/2023 tarih ve D.İş. 2023/942 sayı**le, itiraz konusu uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden yargı yolu farklılığı nedeniyle Hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiş, karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"5326 sayılı Kabahatler Kanunu 27/1 "İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin İdarî yaptırım kararın karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir" şeklinde düzenlenmiştir. Kabahatler Kanunu'ndaki anılan madde genel hüküm niteliğindedir. Özel hüküm bulunduğu hallerde genel hükümden önce uygulanmasına ilişkin ilke gereğince İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı açıktır. 4733 sayılı Kanun'un 8. Maddesi".... Bu Kanun hükümlerine göre verilen İdarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz, "hükmünü ihtiva etmektedir. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2019/530 Esas ve 2019/531 Karar sayılı ilamı ile de 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (1) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davanın idari yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği" belirlenmiştir. Açıklanan nedenlerle yargı yolu farklılığı nedeniyle Hakimliğimizin görevsizliğine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."*

4.Kars Valiliğinin 28/03/2023 Olur'lu işlemi ile davacı tarafından işletilenG.C isimli işletmeye, 4207 sayılı Kanun uygulamaları kapsamında kapalı alanda tütün ürünleri tüketimine izin verildiğinin tespit edildiğindenbahisle anılan Kanun'un 5. maddesinin 2. fıkrası gereğince 8.540 TL idari para cezası verilmiş, durum Kars Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 29/03/2023 tarihli ve 60365810 sayılı yazısıyla davacıya bildirilmiştir.

5. Davacı dilekçesinde,ilgili Kanun numarasını4733 şeklinde kullanarak,8.540 TLidari para cazasının iptali istemiyleidari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Kars İdare Mahkemesi 31/08/2023 tarih ve E.2023/400 sayı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli

yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... uyuşmazlık incelendiğinde, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin onaltıncı fıkrası uyarınca ve bu fıkrada öngörülen sürelere uygun olarak davacıya ait işyerinin 8.540,00-TL idari para cezası kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmaktadır.

İncelenen uyuşmazlıkta, her ne kadar Kars Sulh Ceza Hakimliğince verilen 04.04.2023 tarih ve D.İş No:2023/942 sayılı kararı ile, "muterizin 17.03.2023 tarihli idari yaptırım tutanağına ve 04.04.2023 mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına yapılan itirazda hukuka aykırılığı hususunda karar verme yetkisinin idari yargı olması sebebiyle başvurunun görev yönünden reddine..." gerekçesi ile usulden reddine karar verilmiş ise de, Mahkememizde açılan işbu davaya ilişkin dava dilekçesinde, 4207 Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanununa muhalefet suçundan 8.540,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına dair 17.03.2023 tarihli işlem ile Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2.maddesinde yer alan tedbirlerin 1. kez ihlal edildiğinden bahisle işlemin iptalinin talep edildiği, öngörülen idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunu'nda da idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, 8.540,00-TL idari para cezası kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

7. 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine DairKanun'un*"Amaç"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesişöyledir:

"(Değişik: 20/11/2017-KHK-696/77 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/72 md.) Bu Kanunun amacı; tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

8. Aynı Kanun'un*"Cezai hükümler"* başlıklı 8. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 3/4/2008-5752/3 md.) Ticari amaç olmaksızın, kendi ürettiği ürünleri kullanarak şahsi tüketimi için elli kilogramı aşmayan sarmalık kıyılmış tütün elde eden veya üçyüzelli litreyi aşmayan fermente alkollü içki imal edenler haricinde, Kurumdan tesis kurma ve faaliyet izni almadan; tütün işleyenler veya tütün mamulleri, etil alkol, metanol ya da alkollü içki üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenler ile tesislerinde izin verilen kategori dışında faaliyette bulunanlara da aynı ceza verilir.

(Mülga ikinci fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

(Mülga üçüncü fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

(Mülga dördüncü fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

.....

ı) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron ile sigara filtresi üretenler ile satan veya satışa arz edenlere, beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

...

"Beşinci fıkranın (f), (g), (ı), (j) ve (o) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idarî yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülkî amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idarî para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülkî amirlerce uygulanan idarî yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326

sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

……."

9. 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un*"Ceza hükümleri"* başlığı altında düzenlenen 5. maddesinin 2. ve 16. fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2. maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."

...

(Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır.

10. Kanun'un *"Tütün ürünlerinin yasaklanması"* başlığı altında düzenlenen 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1)Tütün ürünleri;

a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) (Değişik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez….. "

11. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

" Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir..."

12. Kanun'un "*Olumsuz görev uyuşmazlığı*" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir."

13. Kanun'un "*Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

14. Aynı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/10/2023 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki

sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Mevzuat kısmında belirtilen düzenlemelere göre, davanın taraflarınca 14. madde kapsamında veya yargı yerlerince 19. madde kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli ve idari yargı yerlerince, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada yargı yolu bakımından verilmiş görevsizlik kararları bulunmasıgerekmektedir.

17. Dosyaların incelenmesinde; adli yargı yerinde 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen 52.827 TL idari para cezasının iptali, idari yargı yerinde ise 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen8.540 TL idari para cezasının iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

18. Dava konusu işlemler aynı iş yerine ilişkin olarak tesis edilmekle birlikte, cezaya konu olan para cezalarının kesilme nedenlerinin farklı olduğu görülmektedir.Dolayısıyla adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalar aynı konuya ilişkinbulunmadığından inceleme koşulu gerçekleşmemiştir.

19. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Kars İdare Mahkemesinin 31/08/2023 tarih ve E.2023/400 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan ve Kars İdare Mahkemesince 31/08/2023 tarih ve E.2023/400 sayı ile yapılan BAŞVURUNUN aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

16/10/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN